

Sygn. akt *XIII Ua 5/16*

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSO Danuta Badowska</i>
Sędziowie:	SO Dorota Szarek (spr.) SO Izabella Wiśniewska
Protokolant:	sekr. sądowy Magdalena Kruk

po rozpoznaniu w dniu 16 marca 2016 r. na rozprawie

sprawy P. S.

przeciwko Wojewódzkiemu Zespołowi do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności
w W.

o ustalenie stopnia niepełnosprawności

na skutek apelacji P. S.

od wyroku Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 9 listopada 2015 roku sygn. akt VII U 694/14

1. **zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 2 i poprzedzające go orzeczenie Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. z dnia 19 września 2014 roku o stopniu niepełnosprawności w ten sposób, że P. S. spełnia przesłanki określone w art. 8 ust. 3a punkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 roku – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012, poz. 1137 ze zm.) i przyznaje P. S. prawo do wydania karty parkingowej na okres 5 lat,**

2. **uchyla zaskarżony wyrok w punkcie 1 i przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla m. st. Warszawy w Warszawie VII Wydziałowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych odwołanie P. S. od orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. z dnia 19 września 2014 roku o stopniu niepełnosprawności w zakresie ustaleń dotyczących „odpowiedniego zatrudnienia” oraz pozostawia temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach w instancji odwoławczej.**

Dorota Szarek Danuta Badowska Izabella Wiśniewska

Sygn. akt *XIII Ua 5/16*

UZASADNIENIE

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w P. w dniu 23 lipca 2014 r. wydał orzeczenie o stopniu niepełnosprawności P. S..

Na skutek odwołania P. S. od powyższego orzeczenia Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W., orzeczeniem

o stopniu niepełnosprawności z dnia 19 września 2014 r., uchylił zaskarżone orzeczenie w części dotyczącej ustaleń zawartych w punktach:

1) odpowiedniego zatrudnienia - stanowisko przystosowane;

6) korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki - zgodnie z obowiązującymi przepisami i orzekł, że pkt 1 w zakresie odpowiedniego zatrudnienia winien brzmieć – „stanowisko przystosowane; praca w warunkach bezpiecznych”, a pkt 6 winien brzmieć „korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki - kompleksowy system usług opiekuńczych”.

P. S. odwołał się do Sądu Rejonowego od orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. z dnia 19 września 2014 r. W odwołaniu wniósł o zmianę orzeczenia poprzez ustalenie, że jest całkowicie niezdolny do pracy i spełnia przesłanki uprawniające do korzystania z

karty parkingowej. W uzasadnieniu odwołania wskazał, że z racji stanu zdrowia komisje lekarskie ZUS orzekły, że jest całkowicie niezdolny do pracy a w trakcie napadu padaczkowego i bezpośrednio po nim, nie jest w stanie poruszać się samodzielnie.

W odpowiedzi na odwołanie Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania

o Niepełnosprawności w W. wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu podniósł, że kartę parkingową wydaje się osobie niepełnosprawnej zaliczonej do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, która ma znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się, a odwołujący nie spełnia tego wymogu. W zakresie wniosku dotyczącego ustalenia, że skarżący jest całkowicie niezdolny do pracy organ wskazał, że nie jest właściwy w tym zakresie, bowiem orzeczenia w przedmiocie niezdolności do pracy wydaje Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Odwołujący odnosząc się do tego stanowiska Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności wskazał, że orzekanie o „odpowiednim zatrudnieniu” nie powinno go dotyczyć wobec tego, że został uznany przez ZUS za osobę całkowicie niezdolną do pracy. Odwołanie wniósł po to by w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności zamieszczone zostało ustalenie, że „wskazania w przedmiocie odpowiedniego zatrudnienia” nie dotyczą go.

Wyrokiem z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie o sygn. akt VII U 694/14 Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w punkcie 1. sentencji przekazał Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) w W. Inspektorat w P. do rozpoznania odwołanie P. S. o uznanie go za całkowicie niezdolnego do pracy, a w punkcie 2. oddalił odwołanie w zakresie uprawnienia z art. 8 ust. 3a pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym.

Sąd Rejonowy wydał powyższy wyrok w oparciu o następujące ustalenia faktyczne:

P. S. od 1989 r. cierpi na padaczkę lekooporną z napadami częściowymi złożonymi wtórnie uogólnionymi oraz z napadami nieświadomości

z objawami wegetatywnymi. Przyjmuje leki przeciwdrgawkowe. W obrazie klinicznym padaczki dominują epizody zaburzeń świadomości, dyskomfortu psychicznego z rzadkimi napadami drgawkowymi. Odwołujący zgłasza, że 4 razy

dziennie występują u niego epizody nieświadomości, ponadto raz na dwa tygodnie ma miejsce napad drgawkowy. Po dłuższych atakach padaczkowych połączonych

z utratą świadomości odwołujący może „dochodzić do siebie” nawet przez kilka dni. W wyniku stanów utraty świadomości skutkujących upadkami odwołujący ulega obrażeniom fizycznym. W 2013 r. odwołujący był hospitalizowany w stanie po gromadnych napadach drgawkowych tonicznie – klonicznych.

Odwołujący ukończył szkołę średnią, jednak nie podjął pracy. Wymaga stałej opieki ze względu na niezdolność do samodzielnej egzystencji. U odwołującego występują zaburzenia pamięci. Nie podróżuje bez opieki z powodu splątania polekowego oraz braku orientacji w terenie, co sprawia, że błądzi nawet

w najbliższym otoczeniu. Nie ma zaburzeń motorycznych i lokomocyjnych, porusza się samodzielnie bez pomocy osób trzecich. Nie ma zdolności do prowadzenia samochodu, nie posiada prawa jazdy. Stan zdrowia odwołującego nie rokuję poprawy.

Według orzeczenia lekarza orzecznika ZUS z dnia 26 września 2013 r. P. S. ze względu na dolegliwości neurologiczne jest całkowicie niezdolny do pracy do dnia 30 czerwca 2016 r.

W dniu 4 lipca 2014 r. odwołujący wystąpił do (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w P. o wydanie orzeczenia

o stopniu niepełnosprawności dla celów korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji oraz korzystania z ulg i uprawnień na podstawie art. 8 ust. 3a pkt 1 ustawy Prawo o ruchu drogowym.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w P. orzeczeniem z dnia 23 lipca 2014 r. zaliczył odwołującego do znacznego stopnia niepełnosprawności na stałe. W punkcie 1 wskazań dotyczących odpowiedniego zatrudnienia organ uznał, że należy zamieścić zapis „stanowisko przystosowane”, w punkcie 6 dotyczącym korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki, organ zamieścił zapis „zgodnie z obowiązującymi przepisami”, a w punkcie 9, dotyczącym spełnia przesłanek określonych w art. 8 ust. 3a pkt 1 ustawy Prawo o ruchu drogowym organ zamieścił zapis „nie spełnia” (orzeczenie w aktach rentowych).

P. S. odwołał się od tego orzeczenia do Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W., który orzeczeniem z dnia 19 września 2014 r. uchylił zaskarżone orzeczenie w części dotyczącej ustaleń zawartych w punktach 1 i 6 oraz orzekł, że w punkcie 1 w zakresie odpowiedniego zatrudnienia należy umieścić zapis „stanowisko przystosowane; praca w warunkach bezpiecznych”, a w punkcie 6 dotyczącym korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki, organ umieścił zapis „kompleksowy system usług opiekuńczych”.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie dokumentów zawartych w aktach sprawy, a także w oparciu o akta rentowe, które nie były kwestionowane przez strony, wobec czego również Sąd I instancji nie znalazł podstaw do podważania ich prawdziwości. Sąd Rejonowy oparł się również na opiniach biegłego sądowego z zakresu neurologii. W ocenie Sądu I instancji opinie biegłego zostały sporządzone w sposób rzetelny, fachowy, są jasne, w pełni zrozumiałe, a wnioski wyciągnięte przez biegłego i sposób jego rozumowania są logiczne.

W ocenie Sądu Rejonowego odwołanie P. S. nie zasługiwało na uwzględnienie.

W zakresie wniosku o zmianę orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. poprzez ustalenie, iż P. S. jest całkowicie niezdolny do pracy Sąd Rejonowy wskazał, iż zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U.2011.127.721 j.t. ze zm.) do właściwości powiatowych oraz wojewódzkich zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności należy orzekanie o niepełnosprawności. Natomiast zgodnie

z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015 poz.748 j.t. ze zm.), oceny niezdolności do pracy, jej stopnia oraz ustalenia daty powstania niezdolności do pracy, trwałości lub przewidywanego okresu niezdolności do pracy, związku przyczynowego niezdolności do pracy lub śmierci z określonymi okolicznościami, trwałości lub przewidywanego okresu niezdolności do samodzielnej egzystencji oraz celowości przekwalifikowania zawodowego dokonuje w formie orzeczenia lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Z uwagi na powyższe, Sąd Rejonowy podzielił stanowisko Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. o niewłaściwości tego organu do orzekania o całkowitej niezdolności do pracy odwołującego.

W konsekwencji Sąd I instancji przekazał odwołanie P. S. w zakresie wniosku o uznanie go za całkowicie niezdolnego do pracy do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) w W. Inspektorat w P. jako organowi właściwemu zarówno rzeczowo jak i miejscowo.

W zakresie odwołania dotyczącego zmiany orzeczenia organu przez ustalenie, że odwołujący spełnia przesłanki określone w art. 8 ust. 3a pkt 1 ustawy

z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2012, poz.1137 j.t. ze zm.), a tym samym, że powinna mu zostać wydana karta parkingowa, Sąd I instancji uznał, że odwołujący nie spełnia przesłanek ustawy koniecznych do uwzględnienia tego wniosku. Zgodnie z ww. przepisem kartę parkingową wydaje się osobie niepełnosprawnej zaliczonej do znacznego albo umiarkowanego stopnia niepełnosprawności mającej znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się.

Sąd Rejonowy uznał za bezsporne, że P. S. jest osobą niepełnosprawną w stopniu znacznym. Opierając się jednak na opinii biegłego neurologa podkreślił, że ta niepełnosprawność została orzeczona z uwagi na schorzenie neurologiczne, a nie z uwagi na schorzenie związane z aparatem ruchowym. Nie kwestionując tego, że odwołujący w trakcie utraty świadomości związanej z atakiem padaczkowym jest pozbawiony możliwości samodzielnego poruszania się Sąd I instancji uznał jednak, że w czasie gdy odwołujący nie ma ataków to porusza się samodzielnie, bez pomocy innych osób i dlatego uznał za bezzasadne stanowisko odwołującego, iż ma znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się.

Mając powyższe na uwadze oraz to, że ataki padaczkowe nie są częste, że w chwili wystąpienia drgawek konieczne jest bezpieczne ułożenie odwołującego

w pozycji leżącej, a zatem, że w tym czasie nie występuje konieczność przemieszczania się za pomocą samochodu, a nawet poruszanie się autem podczas napadu padaczkowego może stanowić utrudnienie w udzielaniu odwołującemu stosownej pomocy, Sąd Rejonowy uznał, że odwołujący nie spełnia przesłanki określonej w art. 8 ust. 3a pkt 2 powołanej ustawy Prawo o ruchu drogowym koniecznej do przyznania mu prawa do karty parkingowej.

Wobec tego Sąd Rejonowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie P. S. w powyższym zakresie.

P. S. wniósł apelację od powyższego wyroku. Zaskarżając wyrok

w całości wniósł o zmianę orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wydanego przez Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. 19 września 2014 r. w zakresie punktu 1. dotyczącego „odpowiedniego zatrudnienia” w ten sposób, by zamieścić zapis „nie dotyczy” oraz w zakresie punktu 9 przez zamieszczenie zapisu, że spełnia warunki do przyznania karty parkingowej.

W uzasadnieniu apelacji skarżący podniósł, iż orzeczeniem o niepełnosprawności wydanym przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w K. z dnia 20 czerwca 2001 r. Nr (...) uznany został za niepełnosprawnego w stopniu umiarkowanym, a we wskazaniach dotyczących „odpowiedniego zatrudnienia” zamieszczono zapis „nie dotyczy”.

P. S. podniósł również, iż na podstawie badania elektroencefalograficznego z dnia 16 września 2014 r. lekarz ustalił, iż nastąpiło „pogorszenie zapisu w porównaniu z badaniem poprzednim”. To stanowiło podstawę do ustalenia w nowym orzeczeniu o niepełnosprawności, że jest niepełnosprawny w znacznym stopniu. Zdaniem skarżącego w zaskarżonym orzeczeniu błędnie ustalono warunki zatrudnienia. Apelujący zaakcentował, iż każdy wysiłek potęguje u niego napady, które mogą skończyć się tragicznie.

W uzupełnieniu apelacji P. S., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, zaskarżonemu wyrokowi zarzucił nierozpoznanie istoty sprawy oraz naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez orzeczenie w punkcie 1. sentencji wyroku, co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem. Apelujący zarzucił również naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 8 ust. 3a pkt. 1 ustawy Prawo o ruchu drogowym, poprzez błędną wykładnię, sprowadzającą się do uznania, że kategoria ograniczonej możliwości samodzielnego poruszania się, ogranicza się wyłącznie do kwestii dysfunkcji narządu ruchu, nie dotyczy zaś innych schorzeń.

Mając na uwadze powyższe, apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, a także pozostawienie Sądowi I instancji rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania apelacyjnego.

W uzasadnieniu apelujący wskazał, iż Wojewódzki Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeniem z dnia 19 września 2014 r. zaliczył go do znacznego stopnia niepełnosprawności i że w zakresie wskazań dotyczących „odpowiedniego zatrudnienia” ustalił „na stanowisku przystosowanym, praca w warunkach bezpiecznych”. Odwołujący przyznał, że wnosząc odwołanie do Sądu domagał się ustalenia, iż jest całkowicie niezdolny do pracy oraz spełnia przesłanki określone w art. 8 ust. 3a pkt.1 ustawy Prawo o ruchu drogowym. Apelujący wyjaśnił, iż niewłaściwie sformułował zarzut odwołania bo występował w sprawie bez profesjonalnego pełnomocnika. W istocie domagał się zmiany w zakresie wskazań dotyczących odpowiedniego zatrudnienia, tj. ustalenia, iż owe wskazania go nie dotyczą. Potwierdzeniem powyższego jest treść odwołania od orzeczenia powiatowego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności oraz pismo procesowe z dnia 24 sierpnia 2015 r. skierowane do Sądu Rejonowego precyzujące żądanie odwołania od decyzji z dnia 19 września 2014 r., którego znaczenie i wagę Sąd Rejonowy pominął.

Odwołujący nie kwestionował zakresu właściwości Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz powiatowych i wojewódzkich zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności. Zaznaczył jednak, iż w niniejszej sprawie nie dochodził uznania go za całkowicie niezdolnego do pracy. Skarżący wnosił bowiem o zmianę punktu 1 orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w zakresie wskazań dotyczących zatrudnienia ze sformułowania „stanowisko przystosowane, praca w warunkach bezpiecznych” na sformułowanie „nie dotyczy”, nie zaś, jak uznał Sąd Rejonowy w zaskarżonym wyroku „o ustalenie, że jest całkowicie niezdolny do pracy”.

Apelujący podkreślił, iż podstawą jego żądań było orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS(...)w W. z dnia 26 września 2013 r. stwierdzające, iż jest całkowicie niezdolny do pracy, a ta niezdolność datowana jest do dnia 30 czerwca 2016 r. Zatem, nie było podstaw by w odwołaniu od orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności wnosił o stwierdzenie, że jest niezdolny do pracy. Wobec tego, zdaniem skarżącego, nie znajduje uzasadnienia orzeczenie w punkcie 1. zaskarżonego wyroku.

P. S. zaznaczył, iż jako osoba całkowicie niezdolna do pracy, wnioskował o wyłączenie go w orzeczeniu z dnia 19 września 2014 r. z zakresu wskazań co do pracy w warunkach chronionych. Sąd I instancji natomiast nie wypowiedział się w tym zakresie. Apelujący podniósł, iż zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o całkowitej niezdolności do pracy, ustalone na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, traktowane jest na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Zdaniem apelującego, orzeczenie z dnia 19

września 2014 r. winno być odzwierciedleniem orzeczenia lekarza orzecznika ZUS i w konsekwencji wskazywać, iż zalecenia w zakresie warunków pracy nie dotyczą osoby ze stwierdzoną uprzednio całkowitą niezdolnością do pracy. Nadto, wskazał, iż jako osoba cierpiąca na schorzenie mające charakter trwały i nie rokujące poprawy (padaczka lekooporna z epizodami zaburzeń świadomości i pamięci, napadami drgawkowymi), jako osoba wymagająca stałej opieki ze względu na niemożność samodzielnej egzystencji, nawet w warunkach chronionych nie byłby w stanie podjąć zatrudnienia.

W związku z powyższym skarżący zarzucił, iż Sąd I instancji w zaskarżonym wyroku dopuścił się naruszenia art. 321 § 1 k.p.c. poprzez orzeczenie co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem oraz nie rozpoznał istoty sprawy, która w niniejszym postępowaniu jest wyznaczona osnową zaskarżonej decyzji.

Apelujący podniósł również, iż zgodnie z art. 8 ust. 3a pkt. 1 ustawy Prawo o ruchu drogowym, kartę parkingową wydaje się osobie niepełnosprawnej zaliczonej do znacznego albo umiarkowanego stopnia niepełnosprawności mającej znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się. Zdaniem apelującego nie ma wątpliwości, iż zalicza się na stałe do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności, co potwierdza orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z dnia 19 września 2014 r. oraz orzeczenie lekarza orzecznika ZUS o całkowitej niezdolności do pracy.

W ocenie skarżącego Sąd Rejonowy na potrzeby rozstrzygnięcia o spełnieniu przez odwołującego przesłanek z art. 8 ust. 3a pkt. 1 ustawy Prawo o ruchu drogowym przyjął niezwykle wąską interpretację sformułowania „znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się”. Dlatego zdaniem skarżącego błędne jest orzeczenie Sądu Rejonowego, iż jego wniosek o wydanie karty parkingowej winien być oddalony ze względu na to, iż schorzenie, na które cierpi nie jest związane z aparatem ruchowym. Na poparcie swoich twierdzeń apelujący powołał stanowisko sekretarza stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej na interpelację nr (...) w sprawie wydawania kart parkingowych osobom niepełnosprawnym. W stanowisku tym podkreślone zostało, że obniżona sprawność ruchowa to sytuacja, w której niepełnosprawność powoduje ograniczenia w samodzielnym poruszaniu się i przemieszczaniu.

Zdaniem skarżącego w jego przypadku występuje istotne ograniczenie w samodzielnym poruszaniu się i przemieszczaniu. Choć napad drgawkowy występuje obecnie raz na dwa tygodnie, to nie sposób przewidzieć czasu ani miejsca jego wystąpienia. Niezrozumiałe w ocenie skarżącego jest twierdzenie Sądu Rejonowego, że w czasie wystąpienia drgawek „nie występuje konieczność przemieszczania się za pomocą samochodu.” Odwołujący nie decyduje bowiem o czasie ani o miejscu wystąpienia napadów. Natomiast, jako osoba o znacznym stopniu niepełnosprawności, dotknięta schorzeniem trwałym i utrudniającym samodzielną egzystencję, nie może pozostawać uwięziony „w bezpiecznym miejscu” na wypadek napadu drgawkowego. Z uwagi na częste kontrole lekarskie jakie musi odbywać, często porusza się samochodem, którym kieruje jego faktyczny opiekun – matka K. S.. Z uwagi na trwały charakter schorzenia, sytuacja zmienia się dynamicznie, a częstotliwość napadów może się zwiększyć. Jednym z czynników powodujących napady padaczkowe, co było podnoszone w trakcie postępowania przez Sądem Rejonowym, jest nawet niewielkie stężenie alkoholu we wdychanym powietrzu (np. odwołujący może zareagować napadem nawet na niewielką ilość płynu do spryskiwaczy, na wdychanie której narażony jest podczas jazdy samochodem). Za trafne uznał apelujący stwierdzenie Sądu I instancji, iż: „poruszanie się autem podczas napadu padaczkowego może stanowić utrudnienie w udzielaniu odwołującemu stosownej pomocy”. Podkreślił jednak, że w razie wystąpienia napadu w pojeździe, zachodzi konieczność natychmiastowego jego zatrzymania w celu ułożenia odwołującego w bezpiecznej pozycji poza samochodem i zabezpieczenia go przed urazami. Wobec tego, możliwość zatrzymania pojazdu w opisanej sytuacji na miejscu dla osób niepełnosprawnych, byłaby dużym ułatwieniem dla odwołującego, a także zwiększyłaby jego bezpieczeństwo podczas napadów drgawkowych, z uwagi na możliwość jak najszybszego zatrzymania pojazdu i udzielenia mu pomocy.

Odwołujący zaznaczył, iż podczas napadu jest nieprzytomny, a bezpośrednio po napadzie ma znacznie obniżoną sprawność ruchową.

Wobec tego, zdaniem skarżącego, Sąd I instancji wadliwie stanął na stanowisku, iż osoba chora na epilepsję nie powinna przemieszczać się samochodem, ponieważ w razie wystąpienia napadu w aucie, narażona jest na niebezpieczeństwo. Takie orzeczenie w istocie stanowi ograniczenie w swobodnym poruszaniu się i przemieszczaniu osoby niepełnosprawnej.

Odpowiedź na apelację nie została wniesiona.

Sąd Okręgowy w Warszawie zważył, co następuje:

Apelację P. S., jako zmierzającą do uchylenia zaskarżonego wyroku w punkcie 1 i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, należało uznać za uzasadnioną.

Stosownie do treści art.384 § 4 k.p.c. sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Na podstawie dominujących w doktrynie i orzecznictwie poglądów przyjmuje się, że rozpoznanie istoty sprawy wymaga prawidłowego zidentyfikowania jej przedmiotu. Bez tego zabiegu nie jest możliwe dokonanie oceny żądania w płaszczyźnie prawa materialnego. Nierozpoznanie istoty sprawy odnosi się do roszczenia będącego podstawą powództwa i zachodzi, gdy sąd pierwszej instancji nie orzekł w ogóle merytorycznie o żądaniach stron, zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania pozwu albo pominął merytoryczne zarzuty pozwanego.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie była prawidłowość orzeczenia o stopniu niepełnosprawności P. S. z dnia 19 września 2014 r. wydanego przez Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W.. Odwołujący domagał się zmiany tego orzeczenia w punkcie 1. czyli wskazań dotyczących „odpowiedniego zatrudnienia” tak by w miejsce określenia „wymaga stanowiska przystosowanego i pracy w warunkach bezpiecznych” znalazło się określenie „nie dotyczy” i w zakresie orzeczenia zawartego w punkcie 9. orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z dnia 23 lipca 2014 r., w ten sposób, by w miejsce stwierdzenia, że odwołujący „nie spełnia przesłanek określonych w art. 8 ust.3a pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz.1137 ze zm.)” znalazło się określenie „spełnia przesłanki określone w art. 8 ust.3a pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym”, co sprowadzało się do ustalenia, że ma prawo do korzystania z karty parkingowej.

Sąd I instancji zamieszczając w komparycji zaskarżonego wyroku określenie przedmiotu sprawy „o uznanie za całkowicie niezdolnego do pracy” jak i orzekając w tym zakresie w pkt. 1. sentencji wyroku, nie rozpoznał istoty sprawy oraz naruszył art. 233 § 1 k.p.c. poprzez orzeczenie, co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem zawartym w odwołaniu.

W tym zakresie Sąd Rejonowy poprzestał na dosłownym odczytaniu sformułowań zawartych w odwołaniu i błędnie uznał, że odwołujący wnosil

o ustalenie, że jest całkowicie niezdolny do pracy. Sąd Rejonowy pominął przy tym treść pisma skarżącego z dnia 24 sierpnia 2015 r., w którym wnosil on o zamieszczenie w zaskarżonym orzeczeniu stwierdzenia, że orzeczenie „o odpowiednim zatrudnieniu - nie ma zastosowania” (vide k.97). Sąd Rejonowy nie wyjaśnił również w jakim celu skarżący składał do akt dokumenty (dołączone do odwołania) tj. Orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 26 marca 2013 r., w którym odwołujący został uznany za całkowicie niezdolnego do pracy do 30 czerwca 2016 r. oraz orzeczenie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w K. z dnia 20 czerwca 2001 r. Nr (...). W orzeczeniu tym skarżący uznany został za niepełnosprawnego w stopniu umiarkowanym, a we wskazaniach dotyczących „odpowiedniego zatrudnienia” ustalono „nie dotyczy”. Nadto, Sąd Rejonowy ustalając, iż odwołujący ma orzeczoną całkowitą niezdolność do pracy przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, z niewiadomych powodów, bez wskazania podstawy prawnej, przekazał Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...)w W. Inspektorat w P. **odwołanie** P. S. o uznanie go za całkowicie niezdolnego do pracy.

Sąd Rejonowy nie odniósł się w ogóle do wniosku skarżącego by w zaskarżonym orzeczeniu Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. zmienione zostało orzeczenie w punkcie 1 w ten sposób, że „odpowiednie zatrudnienie - nie ma zastosowania”. To oznacza, że zasadny jest zarzut apelacji, iż Sąd I instancji w powyższym zakresie nie rozpoznał istoty sprawy oraz naruszył art. 233 § 1 k.p.c. To powoduje uchylenie zaskarżonego wyroku w punkcie pierwszym i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania oraz pozostawienie temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej o czym orzeczono na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. i 108 § 2 k.p.c.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd I instancji przeprowadzi stosowne postępowanie dowodowe i orzeknie o istocie sporu oraz wskaże przepisy prawa materialnego stanowiące podstawę orzekania.

Apelacja wnioskodawcy w zakresie w jakim zarzuca naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 8 ust. 3a pkt. 1 ustawy Prawo o ruchu drogowym, jako zasadna skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku w tym zakresie. W ocenie Sądu II instancji Sąd Rejonowy rozpoznając odwołanie dotyczące uprawnień skarżącego do karty parkingowej dokonał wadliwych ustaleń faktycznych i błędnej wykładni przepisów ustaw, co skutkowało naruszeniem przepisów prawa materialnego.

Stosownie do treści art. 8 ust. 3a pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012, poz.1137 j.t. ze zm.), kartę parkingową wydaje się osobie niepełnosprawnej zaliczonej do **znaczego albo umiarkowanego** stopnia niepełnosprawności mającej znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się. Stosownie do art. 8 ust.5c ww. ustawy - Kartę parkingową wydaje się osobie, o której mowa w ust. 3a pkt 1 i 2, na okres ważności orzeczenia, o którym mowa w ust. 4 (czyli orzeczenia o niepełnosprawności, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień), jednakże nie dłużej niż na okres 5 lat.

W myśl art.6b ust. 3 pkt 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r., Nr 127, poz.721 j.t.), w orzeczeniu powiatowego zespołu, poza ustaleniem niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, powinny być zawarte wskazania dotyczące między innymi: spełniania przez osobę niepełnosprawną przesłanek określonych w art. 8 ust. 3a pkt 1 i 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz. 1137, ze zm.), przy czym w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do **umiarkowanego** stopnia niepełnosprawności spełnienie tych przesłanek może zostać stwierdzone jedynie w przypadku ustalenia przyczyny niepełnosprawności oznaczonej symbolem 04-O (choroby narządu wzroku), 05-R (upośledzenie narządu ruchu) lub 10-N (choroba neurologiczna).

Z niekwestionowanych ustaleń Sądu Rejonowego wynika, że P. S. został zaliczony do **znaczego** stopnia niepełnosprawności na stałe, co wynika

z orzeczenia o stopniu niepełnosprawności (...) ds. Orzekania

o Stopniu Niepełnosprawności w P. z dnia 23 lipca 2014 r. To oznacza, że ustalenie czy spełnia on przesłanki określone w art. 8 ust. 3a pkt 1 i 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym nie jest ograniczone konkretnymi przyczynami niepełnosprawności takimi jak: niepełnosprawność oznaczona symbolem 04-O (choroby narządu wzroku), 05-R (upośledzenie narządu ruchu) lub 10-N (choroba neurologiczna). Wystarczające jest ustalenie, że skarżący ma znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się i nie musi to być związane z upośledzeniem narządu ruchu jak błędnie uznał to Sąd Rejonowy, przyjmując bez refleksji za miarodajną opinię biegłego powołanego do oceny „czy skarżący ma znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się w kontekście uprawnienia do korzystania z karty parkingowej”.

Sąd II instancji pragnie podkreślić, że ustalenie stanu faktycznego sprawy należy do Sądu orzekającego, a uzasadnienie wyroku powinno zwierać zgodnie

z art. 328 § 2 k.p.c. wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a mianowicie ustalenia faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, przyczyn dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

W żadnym razie, „ustalenie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia” nie może polegać na odnotowaniu wniosków opinii biegłego, poczynionych na podstawie przez tego biegłego ustalonej, tj. nie ujawnionej w uzasadnieniu orzeczenia swojej „jego wersji”. W niniejszej sprawie doprowadziło to do sporządzenia przez biegłego nieprzydatnej ekspertyzy, nie odnoszącej się do stanu faktycznego sprawy.

Dokonując oceny, czy wnioskodawca ma znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się Sąd Rejonowy bezzasadnie pominął to, że:

- w punkcie 7 orzeczenia o stopniu niepełnosprawności (...) ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w P. z dnia 23 lipca 2014 r. dotyczącym „konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji”, zapisane zostało „wymaga”,

- w odpowiedzi na odwołanie Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. wskazał, że „lekarz-przewodniczący składu orzekającego uwzględnił w rozpoznaniu: padaczka z napadami uogólnionymi i częściowymi złożonymi. Ograniczenia organizmu uniemożliwiają zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się, komunikację, a powód jest niezdolny do samodzielnej egzystencji”. Tym samym organ przyznał, że skarżący ma znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się co oznacza, że wypełnia warunek zawarty w art. 8 ust. 3a pkt 1 i 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym

- a też swoje ustalenia zawarte na stronie drugiej uzasadnienia wyroku, mianowicie, że skarżący „wymaga stałej opieki ze względu na niezdolność do samodzielnej egzystencji. U odwołującego występują zaburzenia pamięci. Nie podróżuje bez opieki z powodu splątania polekowego oraz braku orientacji w terenie, co sprawia, że błądzi nawet w najbliższym otoczeniu”.

Uwadze Sądu Rejonowego uszło również to, że wyłącznym powodem dla którego Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności

w W. nie uznał, że skarżący ma znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się była interpretacja określenia „znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się” oparta na regułach wykładni językowej co wynika wprost z odpowiedzi na odwołanie. Organ uznał bowiem, że zgodnie

z regułami wykładni językowej trzeba temu określeniu przypisywać treść jaką ma

w języku potocznym. Termin „samodzielnie” w języku polskim oznacza „bez niczyjej pomocy, czyjegoś wpływu, dając sobie radę, nie potrzebując pomocy”, „poruszanie się” to „zmienianie swojego położenia w przestrzeni, ruszanie się przez pewien czas”, natomiast „ograniczony” to „mający niewielki zakres”. Zdaniem organu, takie znaczenie ww. terminów powoduje, że stwierdzenie spełnienia przesłanki „znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się” może nastąpić wyłącznie

w przypadku stwierdzenia niewielkiego zakresu możliwości zmiany swojego położenia w przestrzeni bez niczyjej pomocy, a takiego ograniczenia skarżący nie posiada.

W ocenie Sądu II instancji powyższa wykładnia językowa określenia „znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się” jest niewystarczająca dla oceny czy skarżący spełnia przesłanki określone w art. 8 ust. 3a pkt 1 i 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym. Nie uwzględnia bowiem orzeczenia o stopniu niepełnosprawności skarżącego wydanego przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w P. z dnia 23 lipca 2014 r. oraz przepisów art. 4 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

W powyższym orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności skarżący został zaliczony do znacznego stopnia niepełnosprawności i w konsekwencji w punkcie 7 orzeczenia stwierdzono, że skarżący wymaga „konieczności stałej

lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji” .

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r., Nr 127, poz.721 j.t.) „do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Stosownie do art. 4 ust. 4 ww. ustawy „niezdolność do samodzielnej egzystencji oznacza naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację.”

W ocenie Sądu II instancji powyższe okoliczności pozwalają na ustalenie, że skarżący spełnia przesłanki określone w art. 8 ust. 3a pkt 1 i 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym.

Sąd Okręgowy pragnie podkreślić, że nie kwestionuje zasady, zgodnie z którą gdy chodzi o ocenę stanu zdrowia, tak jak w niniejszej sprawie, Sąd zobowiązany jest zasięgnąć opinii biegłego, który posiada wiadomości specjalne, których Sąd nie posiada. Wobec zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, którego Sąd I instancji nie ocenił prawidłowo, w postaci orzeczenia o stopniu niepełnosprawności skarżącego wydanego przez (...) ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w P. z dnia 23 lipca 2014 r., orzeczenia o stopniu niepełnosprawności skarżącego wydanego przez Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. z dnia 19 września 2014 r., orzeczenia lekarza orzecznika ZUS z dnia 26 września 2013 r., jednoznacznym stanowiskiem organu, który w odpowiedzi na odwołanie przyznał, że ograniczenia organizmu uniemożliwiają P. S. zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się, komunikację, a powód jest niezdolny do samodzielnej egzystencji, oraz wobec brzmienia powołanych powyżej uregulowań prawnych, zdaniem Sądu II instancji, zbędne było zasięgnięcie opinii biegłego. Sąd I instancji dysponował bowiem dowodami wystarczającymi do rozpoznania odwołania skarżącego w zakresie uprawnień do karty parkingowej.

Zgodnie art. 8 ust.5c ww. ustawy - Kartę parkingową wydaje się osobie, o której mowa w ust. 3a pkt 1 i 2, na okres ważności orzeczenia, o którym mowa w ust. 4 (czyli orzeczenia o niepełnosprawności, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień), jednakże nie dłużej niż na okres 5 lat.

Mając powyższe na uwadze oraz to, że skarżący ma orzeczony znaczny stopień niepełnosprawności na stałe, Sąd II instancji na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie drugim i poprzedzające go orzeczenie Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. z dnia 19 września 2014 r. o stopniu niepełnosprawności w ten sposób, że P. S. spełnia przesłanki określone w art. 8 ust. 3a pkt 1 i 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym i przyznaje mu prawo do wydania karty parkingowej na okres 5 lat.

Sędziowie: Przewodniczący:

SSO Dorota Szarek (spr.) SSO Danuta Badowska

SO Izabella Wiśniewska